

Janko M. Lozar
GOVORICA

239-249

UNIVERZA V LJUBLJANI
ODDELEK ZA FILOZOFIJO
AŠKERČEVA 2
SI-1000 LJUBLJANA
JANKO.LOZAR@FF.UNI-LJ.SI

::POVZETEK

PRISPEVEK PREDSTAVLJA POSKUS DRUGAČNEGA pristopa k fenomenu govornice, ki jo – skladno z antičnim grškim pojmovanjem, po katerem se bit sama in bivajoče samo razkrivata v govornici, tako da jo temu ustrezno oblikujeta – strukturno razreže na sedem plasti, ki ustrezajo sedmim plastem človeškosti človeka in svetnosti sveta. Pri tem je najbolj nenavadna meontična dimenzija govornice. Nenavadna tudi zato, ker je v evropski kulturi tako trmasto prezrta. Prispevek črpa navdih pri Nietzscheju in Heideggerju, ki sta vsak na svoj način ugotavljala, kako gramatika določa metafizičnost našega mišljenja in kako govornica govori človeka.

Ključne besede: Heidegger, Nietzsche, govornica, bit, bivajoče

ABSTRACT**LANGUAGE**

The article is an attempt at a different approach to the phenomenon of language, which is – in accordance with the ancient Greek understanding, according to which being and essents not only reveal themselves in language but also form language itself – structurally cut into seven layers, which are then brought into line with seven layers of the humanity of the human being and the worldness of the world. The most extraordinary layer addressed is the meontic dimension; extraordinary also because it was for so long stubbornly neglected by the European culture. The contribution draws its inspiration from Nietzsche and Heidegger, who, each in their own way, realized how grammar determines the metaphysical quality of European thinking or how language speaks the human being.

Key words: Heidegger, Nietzsche, language, being, essent

::1. PROBLEM GOVORICE

Bivajočega kot bivajočega, zora reprezentacije, praktične ali teoretične, ni brez govornice, ki obenem izgovarja in nagovarja čas, bit in prostor istega bivajočega – človeka. Ko človek zaživi polnost govornice (ko polnost govornice zaživi človeka), se zanj začne polnost reprezentiranja in se vzpostavi bitna, časovna in prostorska mnogoterost stvari sveta. Tu pa se spraševanje in odgovarjanje šele začne. Navsezadnje je prav tu meja, ki si jo z največjo odločnostjo in

resnostjo postavi Platonova henologija kot ideo-logija. Kako je torej s časom, bitjo in prostorom govorce?

Resnica govorce (torej človeka) je v tradicionalnem smislu najtrdovratnejše henološka in v poročnosti z bivajočim nepripravljena na miselno razmerje z bitjo in časom. Kakor da bi ji kakršno koli upovedujoče razmerje z bitjo in časom pred bivajočim ogrožalo zakonski stan (grozoviti *ménage à trois!*).

Henološka govornica daje, vzpostavlja in nagovarja bivajoče (mnoge stvari) na treh nadgrajajočih se ravneh: na ravni enega, istega in istosti. Govornica, če je henološka, mišljena iz zora samoprezentiranja reprezentiranja prezentiranja, se pravi vselej zgolj glede na eno in isto istosti razlike, je samoizgovarjanje govorce kot samoistovetenja samorazlikovanja. Brez nje ni bivajočega, ali kot pravi Platon, ni mnogih stvari v zamejenosti in razmejenosti oziroma spoznavnosti. Seveda, ima prav. Mnoge stvari brez enega niso spoznavne. Če enega ni, niso spoznavne, mnoge stvari. Ampak – ali je morda vendarle spoznavno še kaj “drugega”? Lahko te preklemansko trmasto prezentne mnoge stvari le pustim ob strani?

Henološka govornica (mišljenje, človek) ima tri zore in tri ravni bivajočega: zor prezentiranja in eno bivajoče v vznikanju v trenutno prisotnost in ponikanju v odsotnost. Zor reprezentiranja in eno in isto bivajoče v sedanjosti (pretekli in prihodnji) navzočnosti. In idejni zor samoprezentiranja istosti različnosti v čisti samo(ne)navzočnosti (ne še in ne več) zdaja.

Na sredi, v sredinskem zoru henološke govorce bivajočega, zoru reprezentacije, začenja s suverenostjo teorija reprezentacije, resnica izjave, sodbe. Tu črpa svojo moč Aristotelov $\lambda\acute{o}\gamma\omicron\varsigma\ \alpha\prime\pi\omicron\varphi\alpha\nu\tau\iota\kappa\acute{o}\varsigma$. Tu črpajo svojo moč silogistika, nominalizem, realizem, empirizem. Šele idealizem oziroma transcendentalizem oziroma strukturalizem, z vrnitvijo k Platonovemu *Parmenidu*, odkrijejo zares polno moč henološke govorce biti človeka. Če je ideja označevalec, je označevalec, najsi je še tako luknjičav, že tisto isto, kot bivajoče, ki je oprto na istost samega sebe najprej v samorazlikovanju in nato v razlikovanju od drugega označevalca. Strukturalizem se vselej giblje na ravni bivajočega kot istosti/ različnosti, enosti/ mnoštva, na ravni četrtega, vselej že izvedenega zora henologije.

Govornica enega (človeka) nagovarja bivajoče v biti, času in prostoru kot eno, isto eno in istost. Na začetku te tristopenjske resnice se v govornici brez enega, pred bivajočim, odstre resnica ubranosti (tenka, a še kako zajetna razlika med enostjo in ubranostjo), na koncu tristopenjske resnice pa še resnica vedrenja kot vseenosti.

A o vseh teh zgodovinskih resnicah govorce tu ne bom govoril. Zgodovinska študija bi me zahtevala kot marljivega spoštovalca tradicije, za to pa bi moral biti tako marljiv, da v spoštljivosti ne bi videl dlje od podedovane resnice

govorice. Kot rečeno, pod henološko govorico štrli ontološka govorica. Zato vidi več: govorico biti, časa in prostora govorice enega kot istosti.

Katere so odlikovane besede, ki nagovarjajo in izgovarjajo človekovo življenje govorice, bodisi biti, bivajočega ali niča? Zdaj bo moral Platonov Parmenid razvezati jezik: To so: 1. ooo, 2. to, 3. isto, 4. istost in 5.

::2. PRVA GOVORICA: “ONTOLOŠKA” GOVORICA

Prvo govorice je oglašanje. Kaj je oglašanje? Ni ta ali oni glas tega ali onega govorca, ni učinek vzročne dinamike govornih organov, ni glas kot pojavljanje bistva kot pomena, ni glas, ki je zvočni izraz pomena bivajočega. Ni čutni podatek nadčutnega pomena. Ni glas kot bivajoče, pač pa glas v zgolj oglašanju. Glas v zgolj vršenju oglašanja je spregra trojega: odzvenevanja, prizvenevanja in zvenenja. Čas in bit tistega prvega govorice so odhajanje, prihajanje in nahajanje odsostvovanja, prisostvovanja in sostvovanja.

Prva govorica ne nagovarja bivajočega, mnogih stvari, ampak bit, čas in prostor: v oglašanju, ki prizveneva, odzveneva in zveni. Ni potrebno posebej izpostavljati dejstva, da je otrok že pred rojstvom v tem prvem zoru govorice biti, časa in prostora. Svet, v katerega je naroden, vselej že nagovarja in je od njega nagovorjen.¹ Prva pozornost dojenčka je predramljena prav s prihajanjem in odhajanjem oglašanja starša, z višaji in nižaji, oddaljevanjem in približevanjem glasu kakor tudi z ubiranjem v uglašenos in razbiranjem v razglašenos – nevpadljivega glasu kot glasu.

Tu je zdaj ključna hermenevtična (ja kakšna pa, mejdun!) osmislitev. Tisto prvo govorice je dano v izgovarjanje v tistem, kar sem opredelil kot resnico govorice reprezentacije. Prvo govorice, oglašanje biti, časa in prostora, je prva danost v preddanosti govorice kot reprezentacije. Kajti svet odraslih, v katerega je otrok naroden, že je na način govorenja kot reprezentiranja, torej svet istega bivajočega v istem svetu. Otrok, ki se oglaš v odziv na oglašanje človeškega življenja sveta, je že v govorici kot reprezentaciji, je danes recimo

¹Kot kažejo nedavne psiholingvistične raziskave, dojenček, ki priveka na svet v Nemčiji, joka drugače kot dojenček, ki priveka na svet v Franciji. Melodija jezika, ki jo posluša v trebuhu, z intonacijo, tempom, specifičnimi višaji in nižaji, ki so drugačni v vsakem jeziku, otroka očitno že postavi v specifično predrazumevanje biti, časa in prostora (življenja). Nemški dojenček zaveka z najvišjim in najmočnejšim glasom, ki se polagoma poleže do konca sape. Francoski dojenček zaveka potihem in sapo izgubi pri najmočnejšem glasu.

Toliko o tem, da “patološkost razpoloženskega” ne more biti kantovska *univerzalna* ovira. Toliko o tem, da je eno govorice ali henološka govorica neupravičeno univerzalno ambiciozna: govorica biti (sobiti) je namreč vsaj nacionalna, če ne tudi lokalna, če ne tudi preprosto družinska. Poleg tega pa je Kantova morala samo univerzalizacija neke partikularnosti, ki se imenuje sodniška eksistenca. Pa menda ja ne bom sodniku kvaril veselja in vse ljudi prekvasil s kategoričnim imperativom v sodnike? Kaj pod milim nebom pa bi potem počel? Kam usmerjal razbeljeno cev moralnega orožja? Kaj vidim? Kant *rabi* patološko, brez omadeževanosti z njim ne more biti moralno brezmadežen ...

narojen v svet govornice strukturalizma in poststrukturalizma, na primer staršema, ki sta izobrazena strukturalista. (Glede na družinsko antagonistično dinamiko kakopak eden strukturalist, drugi poststrukturalist – in naslednji dan obratno.) Se rodi v svet subverzivnega kraljestva označevalca. Toda ta govornica otroku ne pride na uho. Je tu (zame), toda (zanj) v nevpadljivosti. Reprezentiranje starševske govornice se otroku oglašja s tistim prvim nje same: kot rastoče, pojemajoče in pomujajoče se pridušeno momljanje (zanj niti ne momljanje, pač pa čisto oglašanje kot zvenenje).

Kako se pogovarjata starš in otrok najprej? Kako si dramita vzajemno pozornost? Pozornost se neguje z višanjem in nižanjem, krepitevijo in slabljenjem oglašanja, glasom in tišino. Kako je govornica najprej? Kot pogovor dveh živih govornjenj biti, časa in prostora v nezvedljivem trojstvu prisostvovanja, odsostvovanja, sostvovanja, prihajanja, odhajanja in nahajanja, oddaljevanja, približevanja in stanja. Prvo oglašanje in slišanje je v resnici česa? Glas raste in pojema in se pomuja. Prihaja, odhaja in se nahaja. Prav za to ima na svet prihajajoči otrok prvi posluh. Prva govornica ni ubesedovanje, marveč vzajemnost izgovarjanja in predsubjektno dialoškega ogovarjanja biti, časa in prostora. Je vrženost v brezdanjo vzajemno igro biti, časa in prostora.

Pravzaprav bi moral reči, da je prvi zor biti, časa in prostora govornice sluh biti. Govornica sama pove, da pomeni izraz “poslušaj me” ali “slišim te” tudi “razumi me” ali “razumem te”. To poslušanje je najprej odgovarjanje kot odzivnost biti, časa in prostora glasu na bit, čas in prostor drugega oglašanja, pred dojetjem bivajočega. Kot pozornost do breztemeljno bitne, časovne in prostorske dinamike življenja nevpadljivega drugega. Tu še ni mogoče govoriti o nagovarjanju, ogovarjanju drugega živega bivajočega ali tretjega stvarnega bivajočega. Je le razgrinjanje in zagrinjanje govornice biti, časa in prostora v diatetično hotenjskem sožitju dveh življenj – kot vzajemno diatetično hotenjsko oglašanje in poslušanje. Vsaka teorija reprezentacije, vključno z reprezentacijsko kočljivo teorijo označevalca, mora tu molčati.

Popravek: ni ji treba molčati, ni ji treba biti v tovrstni spodobnosti, ko ogovarja otroka. Lahko govori z njim o osupljivo nenavadni naravi označevalca. Toda otrok bo odgovarjal le na nagovor tistega prvega v govornici, ki očitno vztraja v njej tudi še v teoriji, v govornici o govornici, z oglašanjem na oglašanje glasu biti, časa in prostora: “oOoo” bo dejal v odgovor na “oOooznačevAAAlec”. Seveda v primeru, če bo starš ubran z otrokom. V nasprotnem primeru bo šla pusta in četudi še tako sporočilna, informativna, s pametnim pomenom naphana beseda enostavno mimo.

Molk in odlog sta potrebna v *odraslem* pogovoru o prvi resnici govornice kot reprezentacije. Otroku v prvih mesecih starš lahko govori o čudni resnici reprezentiranja govornice. Pravzaprav je lahko zavezujoča le v pogovoru z njim.

Toda zgolj s tistim “o” v izreku: “Tisto prvo je tisto nenavadno označevalca.” Da bi mu otrok prisluhnil, da bi starš pritegnil njegovo pozornost, da bi ga spodbudil k oglašanju, bo strukturalist v nereflektirani ubranosti na vzajemno uglašenosť že poskrbel, da bo dobro zategnil, vsakič drugače, enkrat višje, drugič nižje, prvič močnejše, potem šibkeje, vsakega od teh “o” v izrekanju resnice oOoOznačevalca.

Govorica biti, časa in prostora najprej ni kompleksna struktura mnogoterosti živega ali neživega bivajočega. Niti nima bivajočih delov niti ni bivajoča kot celota. Najprej ni ne zvok ne pomen ne izjava ne izjavljeno ne bog ne hudič ne označevalec ne označenec ne referent. Pač pa je bogastvo prihajanja, odhajanja, nahajanja, prisostvovanja, odsostvovanja, sostvovanja, približevanja, oddaljevanja in stanja – življenja v diatetičnem sožitju.

Toda: mar ni tudi še celo ta prvi zor ali sluh govorce dan v ugledanje iz polno prebujenega kompleksnega zora govorečega jaza? Torej molk in odlog nista na mestu niti v odraslem pogovoru. Kako bi sicer sploh lahko pomislil na kaj takega, kot je *prva resnica* govorce?!

::3. DRUGA GOVORICA: VZNIK HENOLOŠKE, ONTALOŠKE GOVORICE²

Drugi zor govorce je – analogno drugemu zoru uma kot prezentiranja – prisotno trenutno bivajoče. Kako je govorica v drugem zoru časa in biti enega bivajočega kot prvem bivajoče nagovarjajočem zoru, se pravi ontično naravnana govorica? Onto-logija in krono-logija kot prva govorica je vsebovana v tistem prvem “oooo” starša in jecljajočem “ooo” dojenčka. Ta ostaja prva v vsej veličastni zgradbi logike. Silno znanstveno dostojna in resna konstatacija, mar ne? Prva in neodpravljiva, korenska resnica logike je ta njen “oOoo”.

Kako je z odnosom med govoricami in volitivnostjo? Spomniti se moram, kako je s hotenjem in voljo pri otroku. Do tega uvida lahko pridem skozi opazovanje svojega otroka ali preko deskriptivne psihologije zgodnjega otroštva. Ker pa je moje zgodnje otroštvo že za mano, z vživljanjem že razumem tako svojega otroka kot posredovano resnico o otroku v zgodnjem otroštvu.

Hotenje otroka v spontanosti vršenja ima sprva svoje hoteno bivajoče kot prilastljivo brez besed. Beseda, s katero se otrok srečuje, še preden dojame njeno intencionalnost, je beseda kot zgolj slišano v oglašanju.³ Najprej hotenje

²Izraz ontalogija, za razliko od dvoumnega izraza ontologija, ki izraža mišljenje biti in/ ali bivajočega (pač skladno z izrazom τὸ ὄν, ki v samostalniški obliki pomeni bivajoče, v deležniški pa bit), nedvoumno izraža mišljenje in govoricu bivajočega, v grščini kot *ta onta* (τὰ ὄντα), ki je množinski samostalnik za mnoge stvari.

³V prvi govoricu otrok sliši oglašanje (prizvenevanje, odzvenevanje, zvenenje) in odgovarja z oglašanjem. V drugi govoricu sliši slišano – uglašeno.

in hoteno predhodita vsakemu imenovanju (ne pa oglašanju, torej proto-ontološki govoricici). Beseda drugega, se pravi starša, spremlja otrokovo prilaščanje bivajočega kot nekaj drugorodnega. Za otroka je beseda tisto slišano, četudi še neizgovorljivo. Otrok hoče, si prilašča (za njegovo prilaščanje) eno bivajoče s stegovanjem roke. Starš skrbi za to, da otrokovo hotenje pride nič kolikokrat do izpolnitve. Se izpolni v hotenem tako, da si ga otrok prilasti. S tem (spontano zaupljivo) skrbi, da se hotenje otroka uglašuje v temeljno razpoloženje zaupljivosti. Spontanost hotenja se s ponavljanjem hotenjske vaje navzame karakterja zaupljivosti v prihajajoče, odhajajoče, pomujajoče, oddaljujoče, približujoče, stoječe. Sčasoma zmore otrok (ponavljajoč za starši) izgovoriti besedo kot slišano-izgovorjeno. Kot izgovorjena je ponovitev slišane. Z izgovarjanjem si otrok spet zgolj prilasti eno hoteno bivajoče – z glasom si prilasti (ponovi) glasovno eno bivajoče.

Potem pa otrokov nič kolikokrat z glasom prilaščen (ponovljen) slišan glas, ki je prilaščen v neposredni časovni bližini s prilaščenim enim bivajočim (v nevpadljivem zamiku), v neulovljivem skoku preskoči v hoteno eno. Za otroka postane eno z enim utrenutenim, uprisotenim prilaščenim bivajočim. Otrok naenkrat izreče in si hkrati prilasti eno bivajoče. Beseda skokoma postane beseda hotenja. Kot beseda, ki je na način utrenutenja, uprisotovanja in ustavljanja – kot enotenja v eno. Beseda najprej ne izreka istosti enega bivajočega, ampak enost bivajočega – trenutno eno, ki ne pozna razsežnosti preteklega in prihodnjega zdaja, pozna pa pretekanje, prihajanje in nahajanje. Ne pozna ponovljivosti, zaporednosti, enkratnosti, četudi se ponavlja. Ta beseda je najprej (kot so povedali veliki) beseda “to” (“tole”).⁴ “To” je najprej v trenutku izpolnjeno hotenje, razprto v prihajanje, odhajanje in pomujanje.

Govorica kot reprezentiranje se lahko tudi tu otroku in odraslemu oglašča z vso suverenostjo. To je čas henologije drugega zora govoricice kot prezentacije. Besede govoricice (kot ontalogije in henologije) sprva zaostajajo za zorom prezentiranja. Zor prezentiranja se sprva izpolnjuje prek govoricice telesa (glasu, giba, obrazne mimike) mimo besed. Ko roka pograbi nekaj, je to drugi zor prezentiranja kot govoricice telesa. Beseda je naknadna. Prilaščeno eno bivajoče je v kinestetičnem uprisotovanju in samo zanj – tudi beseda kot tisto slišano.

V nenadnem trenutku beseda kot iskra preskoči v trenutno uprisoteno bivajoče. “To” s tem postane eno prilaščeno trenutno uprisoteno. Kot bi ta “t”, ki se prilepi na prvi “o”, izrekal resnico govoricice prezentiranja: ontaloška tendenca tega “ooo”. Ta “to” ne meni, še ne izraža pomena enega bivajočega, ampak je popolnoma izpolnjeno v enem prilaščenem in zaznanem bivajočem, tako da

⁴“Tole” ni najprej domena mnenja, ne zgreši konkretnosti, da bi ujela abstraktnost. Hegel! Kakšno prehitevanje in preskakovanje!

je "to" zraščeno z enim bivajočim. Tu moram biti pazljiv, bolj kot Derrida, da ne prenesem resnice reprezentiranja na prezentiranje. (Eno v vznikanju v izpolnitev: Platonova četrta hipoteza v *Parmenidu*.) Drugi zor govorce, ta "to" lahko tudi zgreši eno bivajoče in se razgubi v blodnjaku neubranosti brez vsakega zamejenega enega bivajočega, v tem ko recimo otrok z neubranim gibom, pogledom ali glasom zgreši eno bivajoče. Toda ta neizpolnjenost ni razvidna. Tudi tu ima Platon prav – v osmi hipotezi *Parmenida*.

::4. TRETJA GOVORICA

Ponovitvam tega "to" in kasneje tudi konkretnjših besed, ki so enako izpolnjene v prilaščnem, sledi drug, toliko bolj nenavaden preskok. Otrok se kar naenkrat (gr. ἐξ αὐφνεζ) prek besede, ki je isto s hotenim, oddalji od enega bivajočega kot hotenega in se vrne k njemu tako, da nagovarja bit, čas in prostor odslej istega tega, is-tega bivajočega. V tem drugem preskoku moram misliti tudi preskok temeljnega razpoloženja zaupljivosti v utemeljeno razpoloženje praktične gotovosti in tisto največičastnejše celotne vesoljne fenomenalnosti. Vesolje se začne izgovarjati (in nagovarjati) skozi govorečega človeka.⁵ Zaupljivost izrekanja, ki je trenutna izpolnjenost z uprisotenim, se preobrazi v gotovost izrekanja kot hotenja včerajšnjega, današnjega ali jutrišnjega, biti, nebity ali morebitnosti ter oddaljenosti, bližine in tukajšnjosti istega bivajočega. Gotovost izrekanja bivajočega – odslej v njegovi istosti, različnosti, predvidljivosti, pričakovanju, spominjanju, oddaljenosti, bližini – v pomenu biti kot priročnosti.

Beseda kot beseda kinestetičnega prezentiranja se preobrazi v besedo reprezentiranja, ki aktivno nagovarja isto bivajoče v času, biti in prostoru. (Isto obenem nagovarja in spodbuja tudi vzajemno zaupljivost v spontanost to bivajoče in vzajemno živost brezdanjega sorazpoloženjskega: oOoo. Isto je torej oOoo toOoo istoOoo.) Isto bivajoče je naenkrat možno in dejansko bivajoče, delno ali celotno, v tej ali oni lastnosti ali bistvu, konkretnosti ali splošnosti, na začetku, na sredini ali na koncu.

Najprej isto bivajoče v praktičnosti. Potem pa, če sploh, v teoretskosti. Tu se pogovarjata in vzajemno nagovarjata bivajoča govorca v izgovorjenosti bivajočega v času in biti istega/ različnega enega/ mnogega. Magična beseda "isto", (Platonova druga hipoteza v *Parmenidu*), v kateri zvenita in vladata "to" in "oOoo".

⁵Vesolje se osuplo ozre po lastni biti, času, prostoru, ki ga izgovarjajoč nagovarja govornica in ugotovi, da je odtelej bogatejše, kot je bilo kdaj koli – poprej?! Da je bilo poprej? In da tudi v prihodnje – bo?! Tu?! Tam? Mogoče?! Dejansko?! Kot prisotno? Navzoče? Prisostvovanje? Prihajanje? --- In vesolje prasne v smeh.

Najprej praktična govorica, potem teoretska. Pa še to ne nujno. Tesnoba smrti lahko človeka navdahne s pesniško, religiozno govorico. Ali pa z etično. Skratka, teoretska govorica čiste ideo-logije ne more privzeti lastne totalne apriornosti brez slepote do drugačnosti druge govorice, tudi drugačnosti govorjenja lastne govorice. Vsevidni vid čistega jaza na eni in s slepo pego rojen vid *différance* sta v specifičnem smislu samozaslepljena. Samovid, če je totalno zagledan vase, je samozaslepljen vid. Enako je samozaslepljen tudi parcialni vid, ki je totalno zagledan v sledenje nevidnemu.

::5. ČETRTRA GOVORICA

Po tesnobni izkušnji smrti se lahko beseda ozre po besedi sami kot po biti, času in prostoru istosti kot bivajočega. Zor samoprezentacije. Govorica, ki nagovarja govorico bivajočega, bivajoče govorice, je govorica izrekanja in nagovarjanja istosti, različnosti, delnosti, celotnosti, začetnosti, končnosti, ponovnosti, enkratnosti itn. Govorica, ki izgovarja govorico istega bivajočega – in proizvaja mnogoterost nenavadnega bivajočega: istost, razlika, enost, mnogost, delnost, celotnost, gibanje, mirovanje, začetek, konec, enkratnost, ponovitev, podobnost, velikost, majhnost, bit, bivanje, nebit itn. Rečeno v antičnem žargonu: govorica idej. Ideo-logija kot idejogledje.

Četrtri zor govorice je čisti idejni zor. Tu začenjajo, suvereno, nedvomno, Platon, Hegel in (post)strukturalisti. Toda njihov začetek kljub vsemu začenja od bivajočega: ideje in označevalci, tudi kot unarni označevalec, so bivajoče. Začenjajo s potlačitvijo, kot radi povejo freudovski strukturalisti. Potlačitvijo pogovora dveh življenj ubranosti pred enim. Glede na resnico zgolj pomujanja samoprezentacije henološke govorice lahko to resnico govorice mislim v njenem nenavadnem, kapo dol čudovitem prav. Je pomujajoča se v samozakritosti brezdanjega pogovora v govorici sorazpoloženj. Toda zato ji še ni treba biti ne-vedro, ne-tesnobno, ne-čudeče. Lahko bi vzela, po nemško označevalsko-označensko, nominalno, Freuda čisto zares: da bi se znebila tiste sovje resnosti vselej samoprezentiranja, da ne bi bila tako brez vsake *Freude*, tako ne-freudovska. Magična beseda v osamosvojenosti: "istost" (Platonova tretja in šesta hipoteza v *Parmenidu*.)

Četrtega zora govorice brez faktičnega *salto mortale natale* v izkušnji tesnobe smrti ni. Zato ne more biti tisto vesoljno univerzalno stalno ali večno prvo vsega, kar je. Pa tudi po tem premetu ni nujno, da se človek izbori za ta nenavadni četrtri zor čiste svobode čistega mišljenja (empirist, pozitivist, kantovec ...). Še manj nujno, da ga, ko je enkrat sunjen v čisto vzhičenost samogotovosti, prepriča o njegovi stalnosti, vselejšnjosti, vsepovsodni nikjeršnjosti. Zato brez te čudežne salte tudi ovedenja problema stalnega idejnega

brbljanja ni. Četrty zor istosti brez posluha za tisti oOoo v in zunaj istoOoosti je iz prasklepa biti, torej izvorne vzajemne žive človeškosti človeka izpahnjen zor. V svoji ambiciji po vsevidnosti, čistosti samozora je v najstrožjem smislu slep, bolj od zora dokse slep zor.

::6. PETA – NEGOVORICA

Peti nezor negovorice: precej nenavadna konstatacija. Pač enako nenavadna, kot je nenavadna resnica vedrenja samoutemeljenosti ali vase zagrnjene samoizgovorjenosti. Enako neobičajna, kakor da ne bi bila od nobenega sveta, ne mojega ne drugega, kot izkustvo neizrekljivega velikega povsem drugega. Mujo vpraša Hasota, ki sedi pred hišo, če sedi in razmišlja, ta pa ---- niti ne odgovori. Magična beseda “ “ (Platonova prva in sedma hipoteza v *Parmenidu*).

::7. POVPREK GOVORICA

In kramlja. Spokojno kramljanje govorice, sproščene v poljubnost. Napol zor kot napol nezor govorice. Kramljanje dokse vsepovprek nagovarja vse in nič in se lagodno zatika na koncu jezika. V sproščenosti je najprisrčnejše. Kramljanje ni brbljanje, ni čenčanje kot govoričenje. Brbljarija, čenča in govoričenje so moralno obremenjene ubeseditve tega načina biti govorice. Kramljanje pa je razbremenjeno tudi moralnega bremena.

::LITERATURA

Heidegger, M. (1995): *Na poti h govoric*, Slovenska matica, Ljubljana.

Heidegger, M. (1990): *Identiteta in diferenca*, Založba Obzorja, Maribor.

Heidegger, M. (1993): *Platonov nauk o resnici*, Phainomena, Ljubljana.

Husserl, E. (2001): *Die Bernauer Manuskripte zur die Zeitbewusstsein*, Hua XXXIII, Martin Nijhoff, Den Haag.

Nietzsche, F. (1988): *Onkraj dobrega in zlega, H genealogiji morale*, Slovenska matica, Ljubljana.

Platon (1996): *Parmenid*, v Problemi 7-8/1996, letnik XXXIV.

